

การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษากับความเหลื่อมล้ำ
ทางคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษา โรงเรียนในจังหวัดชุมพร
Examining Educational Resource Allocation and Educational Quality
Inequality: A Case Study of Schools in Chumphon Province

¹ภิญญาพัชญ์ โปธิพิพิธธนากร, ²สุพนิต กัลลวิชา, ^{3*}ปาณิสรา วิชุงษ์
¹Pinyapat Potipittanakorn, ²Supanit Kallawicha, ^{3*}Panisa Vishuphong

**Corresponding Author*

วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University, Thailand

E-mail: ¹pinyapat.2000@gmail.com ²dearsupanik@gmail.com ^{3*}panisa18@tu.ac.th

Received August 14, 2023; Revised September 11, 2023; Accepted December 27, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่มีต่อความเหลื่อมล้ำในมิติด้านคุณภาพการศึกษา ทรัพยากรทางการศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านบุคลากรครู ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านขนาดและสถานที่ตั้งสถานศึกษา ปัจจัยด้านแหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอน และปัจจัยด้านความเพียงพอของห้องเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือข้อมูลทุติยภูมิของปัจจัยทรัพยากรทางการศึกษาและการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐานของนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชุมพร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 252 โรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า แม้ว่าโรงเรียนจะใช้หลักสูตรแกนกลางในการศึกษาขั้นพื้นฐานเดียวกัน การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่ต่างกันในแต่ละสถานศึกษาส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในมิติด้านคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้นแตกต่างกันตามระดับชั้น โดยในภาพรวม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 ได้แก่ งบประมาณ สัดส่วนข้าราชการครูภายในโรงเรียน ตำแหน่งวิทยฐานะของ

ผู้อำนวยการ คุณวุฒิการศึกษาของผู้อำนวยการ ขนาดสถานศึกษา และสัดส่วนอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่อจำนวนนักเรียน

คำสำคัญ: ทรัพยากรทางการศึกษา; ความเหลื่อมล้ำ; คุณภาพการศึกษา

Abstract

This article aimed to examine the impact of the allocation of educational resources, including budgets, teacher qualifications, school directors' qualifications, school size and location, the availability of learning resources, and classroom adequacy. The research employed quantitative data analysis and multiple linear regression to investigate the relationship between these factors and disparities in educational quality. The data used in this study consisted of secondary data on school resources and O-NET scores, specifically encompassing 252 schools in Chumphon Province, falling under the jurisdiction of Chumphon Primary Educational Service Area Office 1, Chumphon Primary Educational Service Area Office 2, and the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon.

The findings indicated that variations in the allocation of educational resources among schools, despite following the same core curriculum in basic education, contribute to inequalities in educational quality. The factors found to influence the quality of education include budget allocation, the proportion of government teachers among the total teaching staff at the school, the academic position and qualifications of the school director, school size, and the ratio of science equipment to the number of students.

Keywords: Educational Resource Allocation; Inequity; Educational Quality

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศเนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การลงทุนด้านการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) ระบุว่า รัฐควรจัดสรรทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด เนื่องจากเป็นระดับการศึกษาที่สามารถนำมาซึ่งผลตอบแทนทางสังคม (Social Rate of Return) ได้มากที่สุด กล่าวคือ การที่ประชากรได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ นำไปสู่การมีแรงงานภายในประเทศที่มีประสิทธิภาพ ส่งผล

ให้ระดับรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้น (Todaro & Smith, 2012) ซึ่งสำหรับประเทศไทย ที่ผ่านมามาตรัฐให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังจะเห็นได้จากการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับกระทรวงศึกษาธิการมากที่สุด (สำนักงานประมาณของรัฐบาล, 2565) รวมถึงยังมีการควบคุมคุณภาพของการเรียนการสอนผ่านการกำหนดหลักสูตรการศึกษาที่เป็นมาตรฐาน โดยปัจจุบันการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอน เพื่อให้หลักสูตรที่สอนในแต่ละสถานศึกษามีคุณภาพอย่างเสมอภาคและมีความเป็นเอกภาพ อีกทั้งเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม แต่ถึงกระนั้นระบบการศึกษาไทยยังคงเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามาจนถึงปัจจุบัน (Sondergaard, 2015; ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์, 2560; นณริฏ พิศลยบุตร, 2559) ดัชนี Economic, Social, and Cultural Status (ESCS) ซึ่งจัดทำขึ้นจากผลการสอบโครงการประเมินผลการศึกษาปISA) ขององค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ชี้ให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทย อาทิ ความเหลื่อมล้ำของคะแนน PISA ในด้านวิทยาศาสตร์ และการอ่าน ระหว่างกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในเชิงพื้นที่ โดยนักเรียนในโรงเรียนระดับท้องถิ่นนั้นมีทักษะทางวิชาการตามหลังนักเรียนในเขตเมืองถึงเกือบ 3 ปีการศึกษา (ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์, 2560) นอกจากนี้ จากข้อมูลที่ผ่านมาของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test หรือ O-NET) ก็สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษาเช่นกัน อาทิ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะมีคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนสูงสุดทุกวิชา โดยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองจะมีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาสูงกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเมือง จากข้อมูลข้างต้นสามารถชี้ให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน (กาญจนา เจริญลี, 2559)

ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาสามารถแบ่งได้เป็นสองมิติ ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสการเข้าถึงการศึกษา เป็นความไม่เท่าเทียม (Inequality) ในโอกาสการเข้าถึงการศึกษาซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ อาทิ ปัจจัยทางด้านสังคมและครอบครัว ปัจจัยด้านภูมิฐานะ สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของนักเรียน (เปรี๊ญ กิจรัตน์ภร, 2555) และความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา เป็นความไม่เสมอภาค (Inequity) ในด้านการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาให้มีความเหลื่อมล้ำตามไปด้วย (สิวะโชติ ศรีสุทธียากร, 2562) งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่มุ่งศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติด้านโอกาสการเข้าถึงการศึกษา อย่างไรก็ตาม กิติ นณริฏ พิศลยบุตร (2559) ได้วิเคราะห์ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยใช้ข้อมูลผลการสอบ PISA ปี พ.ศ. 2555 และชี้ให้เห็นว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษาของไทยเป็นผลมาจากความแตกต่างทางด้านสถาบันการศึกษาเป็นหลัก ดังนั้น งานศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาประเด็นที่ต่างออกไป คือ ศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติด้านคุณภาพการศึกษา โดยเน้นไปที่ความเหลื่อม

ล้าที่เกิดจากการมีทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาที่อาจไม่เท่าเทียมกัน อาทิ บุคลากรครู สถานที่ตั้ง ขนาดสถานศึกษา และสื่อการเรียนการสอน กล่าวคือจะศึกษาว่าในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรแกนกลางเดียวกัน แต่มีการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่ต่างกัน จะส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติด้านคุณภาพการศึกษาหรือไม่ และทรัพยากรทางการศึกษาใดที่มีความสำคัญและส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในด้านคุณภาพการศึกษา

เมื่อพิจารณาสถิติด้านการศึกษาของประเทศไทย หากพิจารณาคะแนนเฉลี่ยในการสอบ O-NET แยกตามภูมิภาค พบว่าโรงเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคเหนือ มีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ แต่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2563) ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาของพื้นที่ภาคใต้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณางบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาในแต่ละภูมิภาคพบว่าภาคใต้มีการลงทุนทางการศึกษาต่อหัวต่ำที่สุด โดยได้งบประมาณต่อคนต่อปีเฉลี่ยเพียง 54,050 บาท ในขณะที่ภาคเหนือที่มีงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาสูงที่สุดนั้น มีงบประมาณด้านการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวถึง 61,103 บาทต่อปี ด้วยงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของภาคใต้ที่ค่อนข้างน้อยนี้อาจนำไปสู่ความมีอยู่จำกัดของทรัพยากรการศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่งานวิจัยชิ้นนี้ให้ความสำคัญ ด้วยเหตุผลข้างต้น ภาคใต้จึงเหมาะสมที่จะเป็นพื้นที่ในการศึกษาผลของการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่มีต่อความเหลื่อมล้ำในมิติด้านคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตาม งานศึกษานี้คณะผู้วิจัยเลือกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชุมพรเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบ O-NET ของทุกจังหวัดในภาคใต้ ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบของนักเรียนในจังหวัดชุมพรในทุกรายวิชาใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยคะแนนสอบของภูมิภาค ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นกรณีศึกษา เพื่ออธิบายความเชื่อมโยงระหว่างการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษากับความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพ

บทความนี้นำเสนอผลของการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่มีต่อความเหลื่อมล้ำในมิติด้านคุณภาพการศึกษา โดยใช้โรงเรียนในจังหวัดชุมพรเป็นกรณีศึกษา วิธีการศึกษาที่ใช้คือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) คณะผู้วิจัยคาดว่าผลการศึกษาของงานวิจัยชิ้นนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการพัฒนานโยบายในการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่แตกต่างกันในแต่ละสถานศึกษาที่มีต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในมิติด้านคุณภาพการศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

จากการวิเคราะห์เนื้อหาในเอกสารและงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานศึกษาเรื่องคุณภาพการศึกษาโดยใช้ตัวชี้วัดที่หลากหลาย อาทิ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรูปแบบเกรดเฉลี่ย (GPA) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในรูปแบบคะแนนการทดสอบ O-NET และคะแนนการทดสอบ PISA โดยตัวชี้วัดที่นิยมใช้ในการวัดคุณภาพการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในด้านคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรูปแบบการทดสอบการศึกษา O-NET อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่ผ่านมามักเป็นการวัดคุณภาพการศึกษาและความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา ยังไม่ได้มีการศึกษาในประเด็นของปัจจัยด้านทรัพยากรการศึกษาที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำมากนัก อีกทั้งงานศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามักมุ่งเน้นปัจจัยด้านครอบครัว ภูมิหลังทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง สถานที่ตั้งและขนาดโรงเรียนเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม มีงานศึกษาที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของทรัพยากรการศึกษาในสถานศึกษาอยู่บ้าง อาทิ งานศึกษาของ ทินลัดด์ บัวทอง และคณะ (2563) ที่พบว่าความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรทางการศึกษาในครอบครัวมีความเชื่อมโยงกับความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษา และท้ายที่สุดส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน และการศึกษาของ สิวะโชติ ศรีสุทธยากร (2562) ที่พบว่าทั้งปัจจัยด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจของครอบครัวและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอนล้วนมีผลต่อผลคะแนนการสอบ O-NET ของผู้เรียน

จากงานศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าแม้ประเด็นเรื่องทรัพยากรทางการศึกษานั้นมีความสำคัญกับคุณภาพของการศึกษา แต่กลับมีผู้ศึกษาในประเด็นนี้ค่อนข้างน้อย ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงจะมุ่งเน้นพิจารณาถึงทรัพยากรทางการศึกษาในสถาบันการศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งจากงานวิจัยในอดีตสามารถสรุปปัจจัยด้านทรัพยากรการศึกษาที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านงบประมาณ

เบญจามา เบญจธรรมธร และคณะ (2562) ศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งการบริหารงบประมาณได้ถูกนำมาเป็นประเด็นหนึ่งในการศึกษา ผลการศึกษาชี้ว่าการบริหารทรัพยากรงบประมาณอย่างเป็นระบบควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรอื่น ๆ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำคัญของงบประมาณต่อคุณภาพการศึกษานี้ยังปรากฏในงานวิจัยของ กันตพัฒน์ มณฑา (2562) ที่ชี้ให้เห็นว่างบประมาณมีความสัมพันธ์กับการบริหารการศึกษา และงานวิจัยของ ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และ ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2558) ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านงบประมาณมีผลต่อคะแนนสอบของนักเรียนในทั้งสามรายวิชาที่วิเคราะห์ (คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และ วิทยาศาสตร์) โดยงบประมาณทางการศึกษาจะยิ่งมีผลมากในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

2. ปัจจัยด้านบุคลากรครู

บุคลากรครูมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนผู้เรียนให้เกิดทักษะพื้นฐาน นักวิจัยหลายท่านจึงได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบุคลากรครูกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผลการศึกษาของ กันตพัฒน์ มณฑา (2562), วารุณี ลัณโซคติ (2561), และ อัจฉราพร แถมวัน และคณะ (2563) ชี้ตรงกันว่าบุคลากรครูมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างยิ่ง เนื่องจากครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ สร้างรูปแบบการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เช่นเดียวกันกับงานศึกษาของ สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร (2552) ที่พบว่าว่าการขาดประสบการณ์สอนและขาดบุคลากรครูที่จบการศึกษาตรงสายวิชาที่ได้รับมอบหมาย เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

3. ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา กันตพัฒน์ มณฑา (2562) ได้ศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาผ่านแนวคิดสมรรถนะการบริหาร (Management Competency) ที่ผู้บริหารจะต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ และมีธรรมาภิบาล เช่นเดียวกับงานศึกษาของ จตุรภัทร ประทุม และคณะ (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหารผ่านแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ผู้นำจะต้องมีอุดมการณ์ มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร และต้องมีความรู้เพื่อส่งเสริมให้เกิดความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงองค์กรให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งผลของงานศึกษาทั้งสองชิ้นมีความสอดคล้องกัน คือผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร (2552) ที่ชี้ให้เห็นว่าการขาดทักษะและขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนลดต่ำลง

4. ปัจจัยด้านขนาดและสถานที่ตั้งสถานศึกษา

ปัจจุบันโรงเรียนในประเทศไทยมีหลายขนาด ซึ่งในเอกสารงานวิจัยหลายชิ้นได้ระบุว่าปัจจัยด้านขนาดโรงเรียนของโรงเรียนเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อาทิ ลีวะโชติ ศรีสุทธยากร (2562) พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมทางทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และนำไปสู่ความแตกต่างและความไม่เท่าเทียมของคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตามงานศึกษาของ อัจฉราพร แถมวัน และคณะ (2563) กลับค้นพบต่างออกไปว่าปัจจัยด้านขนาดโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติ (O-NET) ไม่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากในปัจจุบันทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน ได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นจากรัฐบาล

ในประเด็นด้านสถานที่ตั้ง มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ให้ข้อสรุปว่าสถานที่ตั้งมีผลต่อคุณภาพการศึกษา อาทิ งานของ Echazarra and Radinger (2562), และ วารุณี ลัณโซคติ (2561) ที่ศึกษาเปรียบเทียบสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเมืองและในเมือง และพบว่าระดับคุณภาพของสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐานมีความแตกต่างกันตามที่ตั้งของสถานศึกษา ซึ่งในประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำระหว่างในเขตเมืองและนอกเขตเมืองนี้ ยังพบในงานศึกษาของ สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร (2552) ด้วย

5. ปัจจัยด้านแหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอน

การมีสื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ที่เพียงพอและมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้ควรมีการพัฒนาให้เกิดความทันสมัยอยู่เสมอ ด้วยสื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา (จตุรภัทร ประทุม และคณะ, 2559) มีงานศึกษาจำนวนมากที่สนับสนุนเช่นกันว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์นวัตกรรมเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับผลคะแนน O-NET ในระดับสูง (กันตพัฒน์ มณฑา, 2562; วราพร บุญมี, 2564; วารุณี ลัภนโชคดี, 2561; อัจฉราพร แกมวัน และ ภาณุพงศ์ บุญรัมย์, 2563)

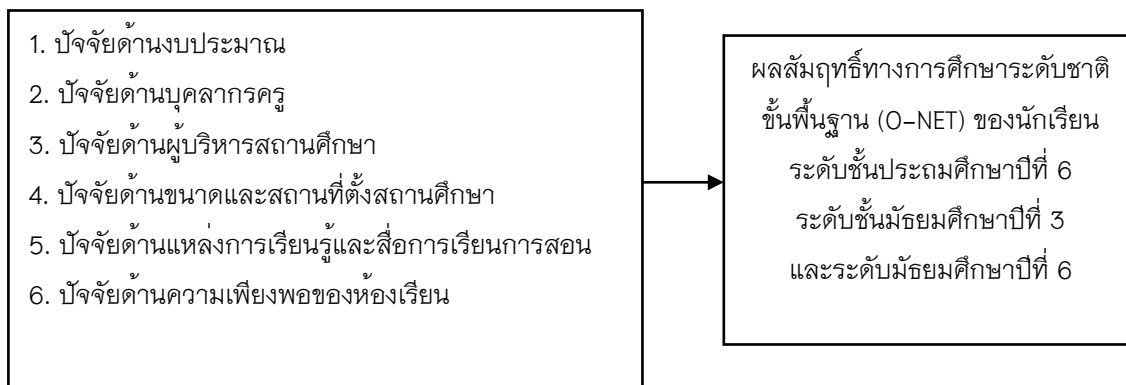
6. ปัจจัยด้านความเพียงพอของห้องเรียน

ปริมาณห้องเรียนที่เหมาะสมถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา (Ehrenberg et al., 2001) โดยระบบการศึกษาไทยได้ให้ความสำคัญความเพียงพอของห้องเรียน มีการจัดทำเกณฑ์และวิธีการคำนวณปริมาณห้องเรียน ซึ่งจำแนกตามปริมาณนักเรียนภายในโรงเรียน (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ทั้งนี้ ประเด็นเรื่องความเพียงพอของห้องเรียนกับคุณภาพการศึกษานั้นยังมึงานศึกษาไม่มากนักในประเทศไทย แต่พบว่ามีการศึกษาในต่างประเทศ โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การที่ห้องเรียนมีขนาดเล็ก เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนนั้นจะทำให้การมีส่วนร่วมของนักเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์ของครูมีมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จและความพึงพอใจของนักเรียน (Li & Li, 2021; Wang & Calvano, 2022)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยพบว่างานศึกษาในประเด็นความเหลื่อมล้ำทางการศึกษากับทรัพยากรทางการศึกษายังมีอยู่ค่อนข้างน้อย โดยมากมักมุ่งศึกษาในประเด็นปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวผู้เรียน ดังนั้นงานศึกษานี้จะวิเคราะห์ถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำโดยมุ่งพิจารณาที่ประเด็นการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่เป็นเครื่องสะท้อนความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติด้านคุณภาพการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด ทฤษฎี และ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านบุคลากรครู ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านขนาดและสถานที่ตั้งสถานศึกษา ปัจจัยด้านแหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอน และปัจจัยด้านความเพียงพอของห้องเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่เป็นเครื่องสะท้อนความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติด้านคุณภาพการศึกษา โดยจากการทบทวนวรรณกรรมแสดงให้เห็นว่าการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ น่าจะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากสถานศึกษาได้รับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษามากหรือมีการลงทุนในทรัพยากรทางการศึกษาทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ จะส่งผลให้นักเรียนในสถานศึกษานั้น ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนของรัฐที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชุมพร ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 (สพป.ชพ.1) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 (สพป.ชพ.2) และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร (สพม.สฎชพ.) จำนวนทั้งสิ้น 252 โรงเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากจำนวนชุดข้อมูลมีค่อนข้างน้อย คณะผู้วิจัยจึงนำข้อมูลของทุกโรงเรียนมาใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ อาทิ จำนวนนักเรียน งบประมาณ ข้อมูลบุคลากรในสถานศึกษา ข้อมูลด้านขนาดและสถานที่ตั้งของศึกษา ข้อมูลด้านแหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอน

สอน และข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา O-NET จากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) โดยกำหนดสมการถดถอยเชิงพหุและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

$$\hat{Y}_i = \beta_0 + \beta_1 BUD_i + \beta_2 STT_i + \beta_3 EduT_i + \beta_4 QuanT_i + \beta_5 EduP_i + \beta_6 Pos_{i1} + \beta_7 Pos_{i2} + \beta_8 SS_{i1} + \beta_9 SS_{i2} + \beta_{10} L_i + \beta_{11} SL_i + \beta_{12} SP_i + \beta_{13} SST_i + \beta_{14} Com_i + \beta_{15} Sci_i + \beta_{16} CR_i + \varepsilon_i$$

โดยกำหนดให้ $\hat{Y}_i$ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา O-NET ของโรงเรียน i

สำหรับตัวแปรอิสระ ได้กำหนดสมมติฐานการศึกษา ดังนี้

1. ปัจจัยด้านงบประมาณ (BUD_i)

งบประมาณถือเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการมีงบประมาณเป็นหนึ่งในทรัพยากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า สถานศึกษาที่ได้รับงบประมาณมากกว่า จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การทดสอบ O-NET สูงกว่าสถานศึกษาที่ได้รับงบประมาณน้อย

2. ปัจจัยด้านบุคลากรครู

ประกอบด้วยตัวแปรย่อย 3 ตัวแปร คือ สัดส่วนข้าราชการครูภายในโรงเรียน คุณวุฒิการศึกษาของบุคลากรครูและความขาดแคลนของบุคลากรครู

2.1 สัดส่วนข้าราชการครูภายในโรงเรียน (STT_i)

บุคลากรครูที่อยู่ในสถานะข้าราชการครูหรือครูประจำของสถานศึกษาจะมีความมั่นคงในงานมากกว่าครูอัตราจ้างซึ่งมีสถานะเป็นครูชั่วคราว รวมถึงมีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งได้มากกว่าเป็นผลให้ข้าราชการครูมีแนวโน้มที่จะมีความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาทักษะของตนเอง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานว่า หากภายในโรงเรียนมีสัดส่วนครูซึ่งเป็นข้าราชการครูสูง จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การทดสอบ O-NET สูงกว่าโรงเรียนที่มีสัดส่วนครูซึ่งเป็นข้าราชการครูน้อยกว่า

2.2 คุณวุฒิการศึกษาของบุคลากรครู ($EduT_i$)

คุณวุฒิการศึกษาสามารถสะท้อนถึงความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคลได้เป็นอย่างดี หากครูมีคุณวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับสูง ก็มีแนวโน้มว่าจะเป็นผู้มีความรู้และความสามารถและถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นให้แก่แก่นักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้นของนักเรียน ดังนั้นจึงกำหนดสมมติฐานให้โรงเรียนที่มีสัดส่วนของครูที่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทขึ้นไปมากกว่าจะส่งผลให้นักเรียนมีผลการทดสอบ O-NET สูงกว่าโรงเรียนที่มีสัดส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทขึ้นไปน้อยกว่า

2.3 ความขาดแคลนของบุคลากรครู ($Quant_i$)

ในประเทศไทยนั้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้มีการจัดทำเกณฑ์และการคำนวณอัตรากำลังครูต่อจำนวนนักเรียนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในแต่ละระดับชั้นการศึกษา หากสถานศึกษาใดมีปริมาณครูต่ำกว่าเกณฑ์จะถือได้ว่าเป็นปัญหาความขาดแคลนของบุคลากรครู ดังนั้นในงานศึกษานี้จึงกำหนดสมมติฐานว่าโรงเรียนที่ประสบปัญหาการมีปริมาณครูต่ำกว่าเกณฑ์หรือขาดแคลนบุคลากร จะส่งผลให้นักเรียนมีผลการทดสอบ O-NET ต่ำกว่าโรงเรียนที่มีปริมาณครูเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

3. ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา

ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อยคือ คุณวุฒิการศึกษาและตำแหน่งวิทยฐานะของผู้อำนวยการ

3.1 คุณวุฒิการศึกษาของผู้อำนวยการ ($EduP_i$)

ผู้บริหารที่มีความรู้ทางวิชาการเป็นอีกหนึ่งสิ่งสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ดังนั้นในงานศึกษานี้จึงกำหนดสมมติฐานว่านักเรียนในโรงเรียนที่ผู้อำนวยการมีคุณวุฒิการศึกษาสูง จะมีผลการทดสอบ O-NET สูงกว่าโรงเรียนที่ผู้อำนวยการมีคุณวุฒิการศึกษาต่ำกว่า โดยในที่นี้กำหนดให้ผู้อำนวยการของโรงเรียนมีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นกลุ่มอ้างอิง มีค่าเท่ากับ 0 และโรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก มีค่าเท่ากับ 1

3.2 ตำแหน่งวิทยฐานะของผู้อำนวยการ (Pos_i)

นอกจากความรู้ทางวิชาการแล้ว ผู้บริหารควรมีประสบการณ์ในการบริหาร ซึ่งสามารถสะท้อนผ่านตำแหน่งวิทยฐานะ งานวิจัยนี้กำหนดสมมติฐานว่าโรงเรียนที่ผู้อำนวยการมีตำแหน่งวิทยฐานะสูงกว่า นักเรียนของโรงเรียนนั้นจะมีผลการทดสอบ O-NET สูงกว่าโรงเรียนที่ผู้อำนวยการมีตำแหน่งวิทยฐานะน้อยกว่า โดยกำหนดให้โรงเรียนที่ผู้อำนวยการมีตำแหน่งชำนาญการ ซึ่งเป็นตำแหน่งวิทยฐานะขั้นเริ่มต้น เป็นกลุ่มอ้างอิง มีค่าเท่ากับ 0 และโรงเรียนที่ผู้อำนวยการมีตำแหน่งชำนาญการพิเศษและเชี่ยวชาญ อันเป็นตำแหน่งวิทยฐานะที่สูงขึ้นตามลำดับ มีค่าเท่ากับ 1

4. ปัจจัยด้านขนาดและที่ตั้งสถานศึกษา

4.1 ขนาดของสถานศึกษา (SS_i)

ขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีแนวโน้มว่าจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา งานวิจัยนี้จึงกำหนดสมมติฐานว่าเมื่อโรงเรียนมีขนาดใหญ่ นักเรียนจะมีผลการทดสอบ O-NET สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โดยกำหนดให้โรงเรียนที่มีขนาดเล็กเป็นกลุ่มอ้างอิง มีค่าเท่ากับ 0 และโรงเรียนที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีค่าเท่ากับ 1

4.2 ที่ตั้งของสถานศึกษา (L_i)

โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองกับโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแตกต่างกัน ดังนั้นในการวิจัยนี้ได้กำหนดให้โรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเมืองเป็นกลุ่มอ้างอิง มีค่าเท่ากับ 0 และโรงเรียนที่อยู่ในเขตเมือง มีค่าเท่ากับ 1

5. ปัจจัยด้านแหล่งการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน

การมีแหล่งการเรียนรู้ที่เพียงพอและทันสมัยสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ในงานศึกษานี้ตัวแปรแหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 ตัวแปรย่อย ได้แก่ การมีห้องสมุดภายในโรงเรียน (SL_i) การมีสนามเด็กเล่นภายในโรงเรียน (SP_i) การมีสนามกีฬาภายในโรงเรียน (SST_i) สัดส่วนคอมพิวเตอร์ต่อจำนวนนักเรียน (Com_i) และสัดส่วนอุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ต่อจำนวนนักเรียน (Sci_i) โดยได้กำหนดให้โรงเรียนที่มีแหล่งการเรียนรู้ไม่เพียงพอเป็นกลุ่มอ้างอิงและมีค่าเท่ากับ 0 และโรงเรียนที่มีแหล่งการเรียนรู้เพียงพอ มีค่าเท่ากับ 1

6. ปัจจัยด้านความเพียงพอของห้องเรียน

ในงานศึกษานี้จะพิจารณาปัจจัยด้านความเพียงพอของห้องเรียน (CR_i) หากสถานศึกษามีปริมาณห้องเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ถือได้ว่าสถานศึกษาแห่งนั้นประสบปัญหาด้านความเพียงพอของห้องเรียน โดยในการศึกษานี้ได้กำหนดให้สถานศึกษาที่มีปัญหาด้านความเพียงพอของห้องเรียนเป็นกลุ่มอ้างอิง โดยมีค่าเท่ากับ 0 และโรงเรียนที่มีปริมาณห้องเรียนเพียงพอตามเกณฑ์และสูงกว่าเกณฑ์ มีค่าเท่ากับ 1

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุออกเป็น 3 สมการตามผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา O-NET ที่มีการจัดการทดสอบออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างสมการถดถอยเชิงพหุ พบว่า ทุกชุดข้อมูลไม่พบปัญหาการมีความสัมพันธ์เชิงเส้นต่อกันของตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ความไม่คงที่ของความแปรปรวนในตัวแปรสุ่มคลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity) และ การมีความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรสุ่มคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ดังนั้น ชุดข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นไปตามข้อสมมติของ Classic Linear Regression Model (CLRM)¹ ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามสามารถพิจารณาได้จากค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

¹ Classic Linear Regression Model (CLRM) ได้ตั้งข้อสมมติเกี่ยวกับการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ เพื่อให้ได้มาซึ่งสมการถดถอยที่ดีที่สุด (Best Linear Unbiased Estimator: BLUE) ที่ค่าสัมประสิทธิ์ (b) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม มีค่าไม่เอนเอียงและมีค่าความแปรปรวนต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับการวิเคราะห์โดยวิธีอื่น ๆ

(Significance : Sig.) เปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญ ในกรณีนี้ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ

ตัวแปร	คำอธิบายตัวแปร	ประถมศึกษาปีที่ 6		มัธยมศึกษาปีที่ 3		มัธยมศึกษาปีที่ 6	
		Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.
ปัจจัยด้านงบประมาณ							
BUD	งบประมาณ	5.073E-7	0.656	2.307E-6	0.000*	2.071E-6	0.000*
ปัจจัยด้านบุคลากรครู							
STT	สัดส่วนข้าราชการครูภายในโรงเรียน	0.057	0.013*	0.072	0.015*	-0.071	0.126
EduT	คุณวุฒิการศึกษาของบุคลากรครู	-0.032	0.141	0.013	0.642	0.080	0.060
QuanT	ความขาดแคลนของบุคลากรครู	0.007	0.752	-0.067	0.516	-0.028	0.207
ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา							
EduP	คุณวุฒิการศึกษาของผู้อำนวยการ (ผอ.)	1.282	0.195	-3.233	0.014*		
Pos	ตำแหน่งวิทยฐานะของ ผอ. (ชำนาญการพิเศษ)	0.493	0.591	2.686	0.035*	0.864	0.613
Pos2	ตำแหน่งวิทยฐานะของ ผอ. (เชี่ยวชาญ)			2.403	0.547	-1.118	0.652
ปัจจัยด้านขนาดและที่ตั้งสถานศึกษา							
SS1	การเป็นโรงเรียนขนาดกลาง	-0.041	0.968	2.823	0.004*	-1.738	0.093
SS2	การเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่	-0.065	0.981	1.694	0.316	-0.293	0.831
L	ที่ตั้งของสถานศึกษา	0.595	0.555	-1.046	0.223	0.410	0.609
ปัจจัยด้านแหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอน							
SL	การมีห้องสมุดภายในโรงเรียน	0.800	0.383	0.038	0.967	-0.159	0.828
SP	การมีสนามเด็กเล่นภายในโรงเรียน	0.638	0.440				
SST	การมีสนามกีฬภายในโรงเรียน	-0.708	0.379	-0.269	0.735	-1.245	0.242
Com	สัดส่วนคอมพิวเตอร์ต่อจำนวนนักเรียน	-0.032	0.534	0.041	0.484	-0.179	0.092
Sci	สัดส่วนอุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ต่อจำนวนนักเรียน	0.122	0.000*	0.004	0.582	-0.008	0.002*
ปัจจัยด้านความเพียงพอของห้องเรียน							
CR	ความเพียงพอของห้องเรียน	1.057	0.494	3.545	0.016*	0.736	0.435
B	ค่าคงที่	30.755	0.000	23.378	0.000	35.003	0.000
R2			0.243		0.379		0.972

*ระดับนัยสำคัญ 0.05

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญ .05 มีทั้งหมด 2 ตัวแปร ได้แก่ สัดส่วนข้าราชการครูภายในโรงเรียน และสัดส่วนอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่อจำนวนนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการศึกษาที่ได้ตั้งไว้ว่าสัดส่วนข้าราชการครูจะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของผลคะแนน O-NET ของนักเรียนในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากสถานะข้าราชการครูนั้นมีความมั่นคงในงานและมีอัตราการเติบโตทางตำแหน่งมากกว่าครูอัตราจ้าง สำหรับสัดส่วนอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่อจำนวนนักเรียนนั้นสอดคล้องกับสมมติฐานทางการศึกษาที่ได้ตั้งไว้เช่นกัน อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ถือเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่หากภายในสถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประถมศึกษา จะสามารถกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้และส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญ .05 ประกอบด้วย งบประมาณ สัดส่วนข้าราชการครูภายในโรงเรียน วุฒิการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ตำแหน่งวิทยฐานะของผู้บริหาร (ชำนาญการพิเศษ) การเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง และความเพียงพอของห้องเรียน ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในสมการ ดังนี้ งบประมาณมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของผลคะแนน O-NET ของนักเรียนเนื่องจากงบประมาณเป็นทรัพยากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษา สัดส่วนข้าราชการครูมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของผลคะแนน O-NET ของนักเรียนเช่นเดียวกันกับกรณีของชั้นประถมศึกษา สถานะข้าราชการครูนั้นมีความมั่นคงในงานและมีแรงจูงใจที่จะพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนมากกว่าครูอัตราจ้าง ตำแหน่งวิทยฐานะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของผลคะแนน O-NET ของนักเรียนในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับปัจจัยด้านขนาดโรงเรียน พบว่า การเป็นโรงเรียนขนาดกลางจะทำให้ผลคะแนน O-NET ของนักเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเป็นโรงเรียนขนาดกลางนั้นสามารถบริหารจัดการงบประมาณและจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาได้ง่าย นอกจากนี้ยังพบว่า ความเพียงพอของห้องเรียนมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของผลคะแนน O-NET ของนักเรียนในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนจะส่งผลให้นักเรียนมีผลการทดสอบ O-NET สูงขึ้นมากกว่าโรงเรียนที่ขาดแคลนห้องเรียน

อย่างไรก็ดี ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไปกลับจะส่งผลให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนน้อยกว่าโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ โดยคณะผู้วิจัยคาดว่าอาจเกิดจากผลกระทบของปัจจัยภายนอก อาทิ ภาระงานอื่น ๆ ภาระงาน

ภายนอก ที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องด้วยเมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนมีวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น อาจได้รับข้อเสนอให้ทำงานอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียนร่วมด้วย

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญ .05 มีทั้งหมด 2 ตัวแปร ได้แก่ งบประมาณและสัดส่วนอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ โดยงบประมาณมีความสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงของคะแนน O-NET เช่นเดียวกับผลการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กล่าวคือ งบประมาณที่เพิ่มขึ้นจะทำให้ผลคะแนน O-NET เพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสัดส่วนอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่อจำนวนนักเรียน ชัดแย้งกับสมมติฐานการศึกษาที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดของข้อมูลเกี่ยวกับอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ภายในโรงเรียนที่ไม่สามารถจำแนกได้ว่ามีอุปกรณ์ชนิดใดบ้างและเป็นอุปกรณ์สำหรับระดับชั้นการศึกษาใด ดังนั้นจึงไม่อาจสรุปได้อย่างชัดเจนว่าอุปกรณ์วิทยาศาสตร์นั้นมีความสัมพันธ์กับผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนในรูปแบบใด

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่แตกต่างกันในแต่ละสถานศึกษาและความเหลื่อมล้ำในมิติด้านคุณภาพการศึกษาซึ่งสะท้อนจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) หรืออีกนัยหนึ่งคือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าทรัพยากรทางการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในมิติด้านคุณภาพการศึกษา แม้ว่าสถานศึกษาจะใช้หลักสูตรแกนกลางในการศึกษาขั้นพื้นฐานเดียวกัน

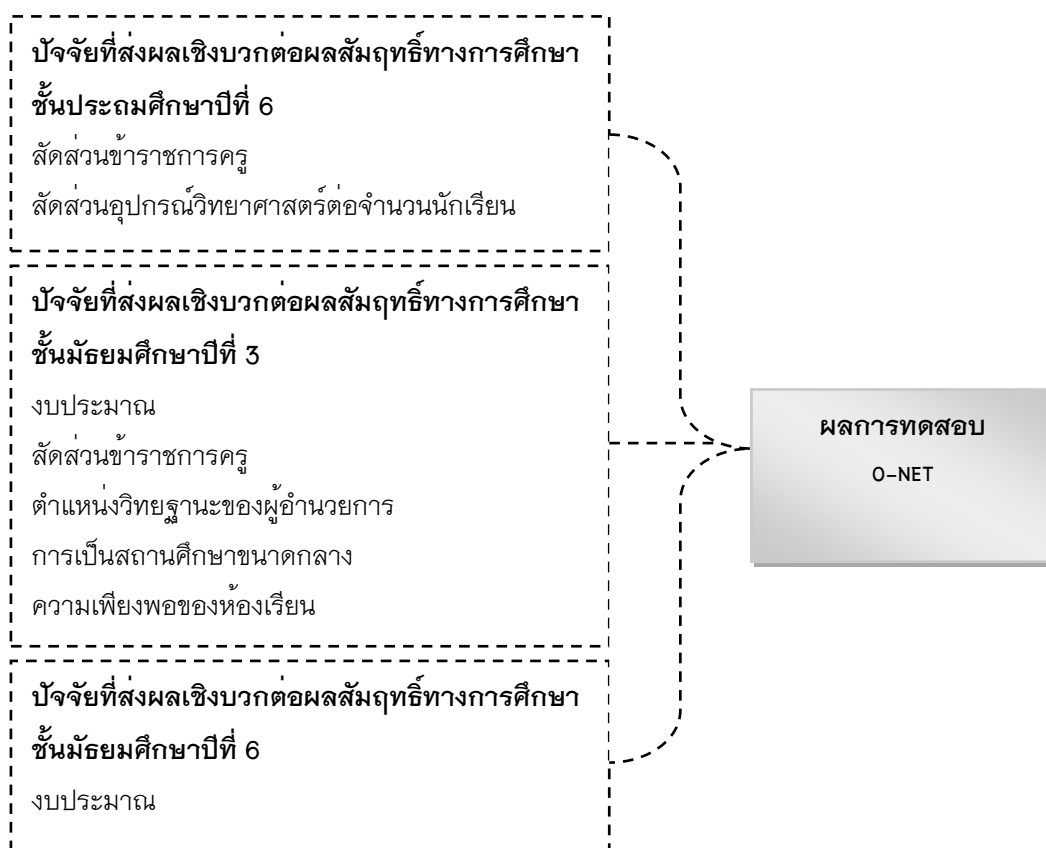
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่แตกต่างกัน จากผลการวิเคราะห์พบว่า ในแต่ละระดับชั้นการศึกษามีปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อผลการทดสอบ O-NET ต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ .05 โดยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจัยที่มีผลคือสัดส่วนข้าราชการครูและสัดส่วนอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่อจำนวนนักเรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น ปัจจัยที่มีผลเชิงบวกกับการทดสอบ O-NET ของนักเรียน ได้แก่ งบประมาณ สัดส่วนข้าราชการครู ตำแหน่งวิทยฐานะของผู้บริหาร การเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง และความเพียงพอของห้องเรียน ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียน ได้แก่ งบประมาณ

3. ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษาของบุคลากรครู ความขาดแคลนครู ตำแหน่งวิทยฐานะในระดับเชี่ยวชาญของผู้บริหารสถานศึกษา การเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ สัดส่วนคอมพิวเตอร์ต่อจำนวนนักเรียน สนามเด็กเล่น สนามกีฬา และห้องสมุด ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยบริบททางสังคมที่มีความแตกต่างไปจากอดีต การแสวงหาความรู้ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีทำได้ง่ายยิ่งขึ้น สะท้อนถึงบทบาทที่ลดลงของทรัพยากรทางการศึกษาบางประเภทภายในโรงเรียน เพราะนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลวิชาการได้ด้วยตนเอง

4. จากผลการศึกษา คณะผู้วิจัยได้ค้นพบข้อค้นพบที่น่าสนใจสองประการ ประการแรก สัดส่วนข้าราชการครูเทียบกับครูทั้งหมดของโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งกับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาและในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการศึกษาในระดับชั้นดังกล่าวเป็นระดับการเรียนรู้ในขั้นพื้นฐาน และนักเรียนมักมีพื้นฐานทั้งในด้านความรู้และสังคมที่แตกต่างกัน บุคลากรครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มทักษะและความรู้ให้แก่ นักเรียน การมีสัดส่วนข้าราชการครูที่เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากข้าราชการครูจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินผลงานที่ทำให้ต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้สามารถพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผลการศึกษาข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่ชี้ถึงความสำคัญของบุคลากรครู อาทิ งานศึกษาของ กันตพัฒน์ มณฑา (2562), วารุณี ลัภนโชคติ (2561), สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร (2552) และ อัจฉราพร แถมวัน และคณะ (2563) ดังนั้นรัฐบาลควรพิจารณาเพิ่มสัดส่วนข้าราชการครูให้มากกว่าครูอัตราจ้าง รวมถึงสร้างความมั่นคงทางอาชีพ สร้างกลไกและแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ประการที่สอง งบประมาณมีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ เบญจามา เบญจธรรมธร และคณะ (2562) และงานศึกษาของ บังปอนด์ รักอำนวยกิจ และ ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2558) ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านงบประมาณมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้ค้นพบเพิ่มเติมด้วยอีกว่า งบประมาณมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้อาจเนื่องจากในระดับชั้นการศึกษาที่สูงขึ้นนั้นจำเป็นต้องใช้งบประมาณเพิ่มสูงขึ้นในด้านการลงทุนการพัฒนาการเรียนการสอนของบุคลากรครู การเพิ่มทักษะในการเรียนรู้และทักษะในสังคมให้แก่ นักเรียนตามช่วงวัยที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นรัฐจึงควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสังคมได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นจากการลงทุนในระบบการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย สามารถสังเคราะห์ความสัมพันธ์ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น

จากภาพที่ 2 พบว่า ทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงนั้นแตกต่างกันไปตามระดับชั้น ณ ระดับนัยสำคัญ .05 ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ สัดส่วนข้าราชการครู และ สัดส่วนอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่อจำนวนนักเรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น ปัจจัยที่มีผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ได้แก่ งบประมาณ สัดส่วนข้าราชการครู ตำแหน่งวิทยฐานะของผู้บริหาร การเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง และความเพียงพอของห้องเรียน ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ได้แก่ งบประมาณ ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าการศึกษาระดับที่ต่างกันมีความต้องการทรัพยากรทางการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป

สรุป

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาผลของการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่มีต่อคุณภาพการศึกษา ทรัพยากรทางการศึกษานั้นประกอบด้วย ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านบุคลากรครู ปัจจัยด้านผู้อำนวยการสถานศึกษา ปัจจัยด้านขนาดและสถานที่ตั้งสถานศึกษา ปัจจัยด้านแหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอน และปัจจัยด้านความเพียงพอของห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่าแม้ว่าโรงเรียนจะใช้หลักสูตรแกนกลางในการศึกษาชั้นพื้นฐานเดียวกัน แต่หากได้รับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในมิติด้านคุณภาพการศึกษา ทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงนั้นแตกต่างกันตามระดับชั้น สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนคือสัดส่วนข้าราชการครูและสัดส่วนอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่อจำนวนนักเรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ได้แก่ งบประมาณ สัดส่วนข้าราชการครู ตำแหน่งวิทยฐานะของผู้บริหาร การเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง และความเพียงพอของห้องเรียน ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ได้แก่ งบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ไปปฏิบัติ

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ สัดส่วนข้าราชการครู และสัดส่วนอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่อจำนวนนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาควรให้ความสำคัญกับทั้งสองปัจจัยข้างต้น โดยผู้ดำเนินนโยบายการศึกษาควรพิจารณาเพิ่มสัดส่วนข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษามากขึ้น รวมถึงสร้างความมั่นคงทางอาชีพ สร้างกลไกและแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง และในด้านแหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนควรมีอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่เพียงพอแก่นักเรียน และดูแลให้เกิดความทันสมัยอยู่เสมอ

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ งบประมาณ สัดส่วนข้าราชการครู ตำแหน่งวิทยฐานะของผู้บริหาร การเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง และความเพียงพอของห้องเรียน ดังนั้นผู้ดำเนินนโยบายการศึกษาควรพิจารณากำหนดงบประมาณอย่างเหมาะสม พิจารณขนาดของโรงเรียนให้มีขนาดที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการ ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มสัดส่วนข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มากขึ้น และให้ความสำคัญกับความเพียงพอของห้องเรียน สำหรับผู้บริหารโรงเรียนระดับมัศึกษานั้นควรพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพราะผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้บริหารจัดการโรงเรียนได้ดี และส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือ งบประมาณ ดังนั้นผู้ดำเนินนโยบายการศึกษาควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ และเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่าระบบการศึกษาไทยเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งการจัดสรรและได้รับทรัพยากรทางการศึกษาที่แตกต่างกันของแต่ละสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของปัญหาความเหลื่อมล้ำดังกล่าว ดังนั้น ปัญหาการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

2.1 ในด้านงบประมาณ ภาครัฐควรมีการออกแบบนโยบายเพื่อปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาให้สามารถนำไปใช้พัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการนำไปลงทุนในสิ่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านประสิทธิภาพการศึกษา อาทิ การลงทุนในการพัฒนาคุณภาพบุคลากรครู การจัดหาอุปกรณ์วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา การวางแผนและออกแบบขนาดของห้องเรียนให้เหมาะสมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงนั้นแตกต่างกันตามระดับชั้น ดังนั้นในการจัดสรรงบประมาณนั้นควรจะต้องพิจารณาแยกตามระดับชั้น เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่ นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

2.2 ในด้านบุคลากร ภาครัฐควรปรับโครงสร้างเกณฑ์ในการคำนวณอัตราค่าจ้างครูในสถานศึกษาและบุคลากรครู เพื่อเป็นการเพิ่มตำแหน่งข้าราชการครู โดยควรอ้างอิงตามปริมาณนักเรียนในแต่ละระดับชั้นมากกว่าที่จะอ้างอิงตามปริมาณนักเรียนทั้งโรงเรียน และคำนึงถึงการสร้างแรงจูงใจให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรครูภายในโรงเรียนทั้งหมด แม้ว่าจะไม่ได้เป็นข้าราชการครูก็ตาม โดยการสร้างความมั่นคงให้แก่อาชีพครู รวมถึงการปรับปรุงฐานเงินเดือนให้แก่บุคลากรครูเพื่อที่จะสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรครูพัฒนาศักยภาพตนเองและเกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับปัจจัยด้านทรัพยากรการศึกษาที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณและปัจจัยด้านบุคลากรครูนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตอาจศึกษาทั้งสองปัจจัยในเชิงลึกมากขึ้น อาทิ ศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้านคุณภาพการศึกษา ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการพัฒนาบุคลากรครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เพื่อที่จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและลงไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งอาจทำการศึกษาผลของปัจจัยภายนอกกร่วมด้วย อาทิ ปัจจัยการเรียนพิเศษเพิ่มเติมของนักเรียน ปัจจัยด้านสังคมและฐานะทางครอบครัว เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมถึง

ผลกระทบจากปัจจัยภายนอกพร้อมกับผลกระทบจากทรัพยากรภายในสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้ งานวิจัยในอนาคตควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น อาทิ งบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป และแผนการดำเนินงานงบประมาณของแต่ละโรงเรียน ที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของงบประมาณของโรงเรียนที่มีต่อความเหลื่อมล้ำทางด้านคุณภาพการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กันตพัฒน์ มณฑา. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 8(2), 289-296.
- กาญจนา เกรียงสี. (2559). การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(2), 13-18.
- จตุรภัทร ประทุม, ประยูร อิมสวาสดี, และ สมพงษ์ บัณฑิต. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 27(2), 119-130.
- ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์. (2560, 16 มกราคม). ความเหลื่อมล้ำของคุณภาพโรงเรียน: นัยต่อผลสัมฤทธิ์ที่วัดโดยคะแนน PISA 2015. สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2566, จาก <https://www.pier.or.th/abridged/2017/02/>
- ทินลัดด์ บัวทอง, สังวรณ ังคระโทก, และ นลินี ณ นคร. (2563). การประเมินผลกระทบของความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรทางการศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นในจังหวัดตาก. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 15(1), 168-184.
- ณณริฏ พิศลยบุตร. (2559, 11 เมษายน). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย: ข้อสรุปจากผลการสอบ PISA. สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2566, จาก <https://www.pier.or.th/abridged/2016/08/>
- เบญจมา เบญจธรรมธร, อรรครา ธรรมาธิกุล, และ ชีระพงษ์ สมเขาใหญ่. (2562). การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 6(2), 47-66.
- บังปอนด์ รักอำนวยกิจ และ ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2558). งบประมาณการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน: ข้อค้นพบในประเทศไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*, 9(2), 88-108.

- เป็รื่อง กิจรต์นักร. (2555). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย ที่มาและทางออก. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 3(2), 213–216.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 235 ง หน้า 1 (24 กันยายน 2561).
- วรารพ บุญมี. (2564). สื่อการสอนกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่21. วารสารการบริหารนิติบุคคลและ นวัตกรรมท้องถิ่น, 7(9), 373–386.
- วารุณี ลัณโซคติ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนากการของระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบของ สมศ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 14(1), 350–381.
- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดั้ขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2564, จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETP6_2562.pdf
- สำนักงานประมาณของรัฐบาล. (2555, 1 พฤษภาคม). รายงานการวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2566, จาก <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/563395>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563, 23 ธันวาคม). เกณฑ์อัตราค่าจ้างข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2564, จาก https://otepc.go.th/th/content_page/item/3238-23-3563.html
- ลิระโชติ ศิริสุทธยากร. (2562). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผล: การวิเคราะห์พหุระดับร่วมกับดัชนีเอ็นโทรปีนัยทั่วไปที่อิงมัธยฐาน. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 32(3), 341–379.
- สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร. (2552). การศึกษาสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ: กรณีศึกษาโรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.
- อัจฉราพร แกมวัน, ภาณุพงศ์ บุญรมย์, และ พงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ การทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วารสารบริหารการศึกษา บัณฑิต, 20(1), 1–10.
- Echazarra, A., & Radinger, T. (2019, 12 March). Does Attending a Rural School Make a Difference in How and What You Learn?. Retrieved September 8, 2023, from https://www.oecd-ilibrary.org/education/does-attending-a-rural-school-make-a-difference-in-how-and-what-you-learn_d076ecc3-en

- Ehrenberg, R. G., Brewer, D. J., Gamoran, A., & Willms, J. D. (2001). Class Size and Student Achievement. *Psychological Science in the Public Interest*, 2(1), 1–30.
<https://doi.org/10.1111/1529-1006.003>
- Li, X., & Li, M. (2021). The Effect of Large and Small Class Size in Compulsory Education in China. *Rangsit Journal of Educational Studies*, 8(1), 46–58.
- Sondergaard, L.M. (2015, 3 June). *Thailand – Wanted: A Quality Education for All (English)*. Retrieved September 8, 2023, from <http://documents.worldbank.org/curated/en/941121468113685895/Thailand-Wanted-a-quality-education-for-all>
- Todaro, M.P., & Smith, S.C. (2012). *Economic Development*. (11th ed.). London: Pearson.
- Wang, L., & Calvano, L. (2022). Class Size, Student Behaviors, and Educational Outcomes. *Organization Management Journal*, 19(4), 126–142. <https://doi.org/10.1108/OMJ-01-2021-1139>